

**MAGYAR
KÉMIKUSOK LAPJA**
HUNGARIAN CHEMICAL JOURNAL

LXXVII. évf., 7–8. szám, 2022. július–augusztus

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTE SZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
[SZEKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
LENTE GÁBOR, NAGY GÁBOR,
PAP JÓZSEF SÁNDOR, [RITZ FERENC],
ZÉKÁNY ANDRÁS
Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
[ANTUS SÁNDOR], BIACS PÉTER,
BUZÁS ILONA, HANCSÓK JENŐ,
JANÁKY CSABA, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
[LIPTAY GYÖRGY], MIZSEY PÉTER,
NEMES ANDRÁS, ifj. SZÁNTAY CSABA,
SZABÓ ILONA, TÖMPE PÉTER,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők
A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883
Fax: 36-1-201-8056
E-mail: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete
Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA
Nyomdai előkészítés: Planta-2000 Bt.
Nyomás: Europrinting Kft.
Felelős vezető: ENDZSEL ERNŐ
ügyvezető igazgató

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete
Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank
10700024-24764207-51100005 sz.
számlájára „MKL” megjelöléssel
Előfizetési díj egy évre 10200 Ft
Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti
a Batthyany Kultur-Press Kft.,
H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
1251 Budapest, Postafiók 30.
Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:
SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,
1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,
e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális és archivált számaink honlapunkon
(mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541

HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)
HU ISSN 1588-1199 (online)
DOI: 10.24364/MKL.2022.07-8

A lapot az MTA MTMT indexeli, és a REAL,
továbbá az Országos Széchényi Könyvtár
(OSZK) Elektronikus Periodika Adatbázisa
és Archivuma (EPA) archiválja

A Covid-19 helyzet végre lehetővé tette, hogy idén májusban tarthassa meg Egyesületünk éves rendes Küldöttközgyűlését. Az eseményre a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium gyönyörű dísztermében került sor.

Az egybegyűlteket Hajdó Ákos tanár úr, a gimnázium igazgatója köszöntötte. Kiemelte: az iskola megtiszteltetésnek tartja, hogy immár hagyományosan adhat otthont Egyesületünk e jeles eseményének. Felidézte az iskola hagyományait, és ezek között hangsúlyozta az oktatás, a tudomány és a kultúra művelésének egységét, megemlítve a Magyar Írószövetséggel fennálló kapcsolatukat is.

A hivatalos programot Egyesületünk elnöke, Simonné Sarkadi Livia professzor asszony nyitotta meg. A megnyitó keretében emlékeztünk meg az elmúlt évben elhunyt tagjainkról.

A Küldöttközgyűlés megvitatta a 2021. évi eredményeket tükröző közhasznúsági jelentést és főtítkári beszámolót, megtekintette az Egyesület 2021. évi életét összegző – a Titkárság által készített – kisfilmet, megvitatta a szóbeli kiegészítéseket az egyes bizottságok elmúlt évi tevékenységéről. Egyhangúlag megszavazta a beszámolót, valamint a tagdíjakra tett javaslat elfogadását. Megtörtént az Etikai Bizottság új elnökének megválasztása is. Mindezekről e lapszámunkban részletes információkat találnak kedves Olvasóink.

A hagyományoknak megfelelően került sor az egyesületi elismerések ünnepélyes átadására. A beköszöntőben három díjat emelünk ki.

Wartha Vince Emlékéremben részesültek az ELKH TTK, az Első Vegyi Industria Zrt. és a Richter Geodeon Nyrt. konzorciumának kutatói: Balogh László, Dorkó Zsanett, Egyed Attila, Gizúr Tibor, Gordos Péter, Pintér Gábor, Vízserálek Gábor. A pandémia idején 8 hónap alatt dolgoztak ki egy üzemi gyártást is lehetővé tevő eljárást a Favipiravir előállítására sokszor embert próbáló technológiai körülményekkel megküzdve, de az eredmény piacképes gyógyszer lett. A kutatás-fejlesztésről Balogh László tartott izgalmas előadást „20 kg Favipiravir, a hatóanyag szintetikus eljárásfejlesztése” címmel.

Náray-Szabó István Tudományos Díjban részesült Marosi György, a BME egyetemi tanára kiemelkedő jelentőségű tudományos, oktatói és tudományszervezési munkássága elismerésül. Marosi professzor „A »bűnös« anyag és a mérnöki megváltás” címmel tartott színes, érdekes előadást.

Hermecz István-díjjal ismerte el a díjat odaítélő kuratórium Szeverényi Zoltánnak a prosztaglandinok kutatása területén végzett munkásságát: ennek eredményeként mára a Chinoín (ma EUROAPI) a világ legnagyobb prosztaglandin-előállítója lehetett. A díjazott meleg szavakkal mondott köszönetet, felidézve a szakmai eredményeket, kollégáival való együttműködését.

A Küldöttközgyűlés köszönetét fejezte ki a tagoknak és tisztségviselőknél, különösen Egyesületünk Titkárságának, Androsits Beata ügyvezető igazgatónak és munkatársainak megfeszített, elkötelezett, kiemelkedő munkájukért.

A Küldöttközgyűlést ismertető anyagok mellett érdekes nyári olvasmányul szolgálnak a tudomány és a tudománytörténet világához kapcsolódó cikkek, a Ködpszikáló, a Közoktatás, a Szófejtés, az Ígéretes fiatal kémikusaink című rovatok, valamint a gazdag híryanagy.

Kedves Olvasóinknak kellemes, egészségesben eltöltött nyarat kívánunk.

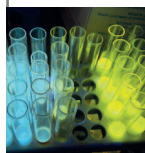
2022. július

Buzás Ilona

Buzás Ilona
az MKL szerkesztőbizottságának tagja

TARTALOM

MKE KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS, 2022	
Mika László Tamás: Főtítkári beszámoló	198
Jegyzőkönyv	202
Bizottságok beszámoló	206
ÍGÉRETES FIATAL KÉMIKUSAINK	
Világító molekulák az ELKH Természettudományi Kutatóközpontban.	
Beszélgetés Kele Péterrel	208
KÖZOKTATÁS – TANÁRI FÓRUM	
Keglevich Kristóf: A kémiatanítás története a magyarországi elemi és középfokú iskolákban 1868 és 2020 között az óraszámok tükrében	210
KITEKINTÉS	
Róka András: A rész és az egész viszonya. A mitokondrium elektro-biokémiája. I.	219
Csupor Dezső: Ködpszikáló. Kemoterápia helyett citromlé?	223
Braun Tibor: Az eponimiától az eponimikus Stigler-törvényig	224
Inzelt György: Kiről nevezték el? A Boyle-törvény vagy Boyle–Mariotte-törvény	226
Kutasi Csaba: Jelentős bővülés a kék pigmenteknél – forgalmazható az új YInMn Blue	230
Silberer Vera: Színes ablakok a részecskék sugarában	234
Krutsay Miklós: Az ókori Róma vízellátása	236
VEGYIPAR- ÉS KÉMIATÖRTÉNET	
Szófejtés. A wurtzit. Pepszin és protein	238
VEGYÉSZLELETEK	
Lente Gábor rovata	240
A HÓNAP HÍREI	242

Cimlapunkton:
Világító molekulák